

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за травень 2018 року)

«В сім'ї вольній, новій» – Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято, яке цього року було відкрито 24 травня у Вінницькій обласній філармонії ім. М. Леонтовича та тривало три дні майже в усіх районах області. У ньому взяли участь делегації з Монголії, Польщі, Росії, Білорусі, Естонії та Японії. Поети, літератори, художники та митці зустрічалися зі студентською та учнівською молоддю, молодими письменниками, журналістами та громадськістю. Пройшли виставки, зокрема виробів народних умільців області, присвячених Т. Шевченку, екскурсії, літературно-мистецькі вечори та театралізоване дійство «Борітеся – поборете!».

День пам'яті та примирення та 73-ю річницю перемоги над нацизмом у Другій світовій війні відзначено по всій Україні урочистостями, меморіальними заходами біля могил Невідомого солдата, загальнонаціональною акцією «Мак пам'яті» (прикрашання одягу червоним маком) та іншими заходами. Зокрема у Києві 8 і 9 травня в Національному музеї історії України у Другій світовій війні за участі Президента України П. Порошенка, Міністра культури України Є. Нищука та інших представників державних структур пройшли урочистості «Пам'ятаємо – Перемагаємо!», концерт Київського академічного муніципального духового оркестру «Україна – священна земля», поминальний реквієм «Пам'ять», молебень за мир в Україні, концертно-тематична програма «Перемога, свята перемога!», відкриття фотовиставки «Герої», присвяченої сучасним захисникам України та їхнім прадідам – воїнам Другої світової війни. Біля будівлі Головного штабу презентовано виставку «Тріумф людини. Мешканці України, які пройшли нацистські концтабори» про 30 людських долів за дротами 11 таборів Третього Рейху, автори: І. Бігун, В. Бірчак, О. Ісаюк. На Співочому полі Печерського ландшафтного парку за участі майстрів мистецтв, художніх аматорських та ветеранських самодіяльних колективів відбувся культурно-мистецький проект «Рокам ніколи пам'яті не стерти»; фотовиставка «Серце горлиці»; благодійний ярмарок творчих робіт ветеранів та волонтерів «Алея ветеранів»; а у Музеї окупації (філія Музею історії м. Києва) – кінолекторій «Битва за Дніпро і визволення Києва» та ін.

Діти війни, пенсіонери, молодь, студенти – всього 159 танцюючих пар (наймолодшому учаснику – 15 років, найстаршому – 95) – зібралися у Херсоні для спільного виконання «Вальсу Перемоги» та встановили рекорд України з найбільшого сумарного віку учасників танцю – 18 тис. 982 роки.

Упродовж травня у бібліотеках України тривав цикл тематичних заходів: акції вшанування ветеранів, вечори пам'яті, виставки-спогади, дискусії-роздуми, книжкові виставки; у кінотеатрах – перегляди документальних та тематичних художніх фільмів та багато іншого.

У третю неділю травня у багатьох містах України за участі очільників місцевих органів влади, представників громадськості та у столиці, на території Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили», за участі Президента України, членів уряду та парламенту, духовництва, ветеранів АТО вшановано пам'ять жертв політичних репресій. Відбувся міжконфесійний молебень, мітинг-реквієм, виступ Національного заслуженого академічного українського народного хору ім. Г. Верьовки та розгорнуто фотодокументальну виставку «Розстріляна еліта: Биківнянський вимір». 15 травня у Верховній Раді України відкрито експозицію «Великий терор: місця пам'яті» – результат співпраці заповідника «Биківнянські могили», Українського інституту національної пам'яті та Головної редколегії науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією». Національний музей історії України започаткував цикл зустрічей «Українські родини». Перша була присвячена родині отця Марка Грушевського – педагога, богослова, краєзнавця, діяча церковного відродження доби Української революції, розстріляного в 1938 році. Крім того, для широкої аудиторії проведено тематичні інформаційно-освітні, медійні та виставкові заходи. У Національному музеї-меморіалі жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького» (м. Львів) презентовано виставку вишитих українськими політ'язнями за допомогою риб'ячої кістки в радянських ГУЛАГах та під час ув'язнення в пересильних тюрмах ікон, окремих елементів одягу, серветок, рушників, сорочок під назвою «Колір молитви».

18 травня в Україні відзначено День боротьби за права кримських татар та вшановано пам'ять жертв геноциду кримськотатарського народу. На Софійській площі у Києві за участі вищого керівництва держави, громадських та політичних лідерів, глав дипломатичних місій іноземних держав в Україні, представництв міжнародних організацій, культурних, наукових діячів, керівників релігійних організацій відбувся вечір-реквієм та Всеукраїнський жалобний мітинг, по завершенню якого демонструвався художній фільм А. Сеїтаблаєва «Хайтарма». На Майдані Незалежності діяла фотовиставка, присвячена трагічним подіям депортації кримських татар, а в Національному музеї історії України – пам'яток з колекції, яка розповідає про історію та традиції кримськотатарського народу в Україні. Жалобні заходи, тематичні теле- і радіопередачі, покази документальних фільмів пройшли у багатьох містах України.

У Всесвітній день вишиванки (третій четвер травня) по всій Україні безліч людей одягнули вишиванку. Також відбулися флешмоби, благодійні акції, конкурси на найкраще фото в українській сорочці, виставки тощо. Зокрема у столичному НКХМК «Мистецький арсенал» – дипломатичний прийом, у рамках якого пройшли етнопоказ «Українські амазонки» за участі жінок-військових із зони ООС, військових журналісток та волонтерів, виставка вишиванок зі збірки колекціонера Т. Демкури, яким понад 200 років, виставка живопису сучасних художників з усієї України, 3D-маппінг Петриківського та Самчиківського розпису; у Національній філармонії України – концерт Національного духового оркестру України, де прозвучали твори українських композиторів різних поколінь і регіонів; у Національному музеї Тараса Шевченка – круглий стіл «Національна вишивка як оберіг людини, душа і символ України»; у Тернополі – X Всеукраїнський фестиваль національної вишивки та костюма «Цвіт вишиванки»; в Одесі – Всеукраїнський захід «Мегамарш у вишиванках»; у Львові, в Домі І. Франка, – музейний захід, на якому розшифровували візерунки долі і розповідали про вишиванки родини Франків, та етнодефіле за участі відомих львів'янок у вишиванках з родинних колекцій та інші. Також експонувалися виставки: у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – колекції української вишивки XVII — XX ст.: церковне шитво, вишивка на батисті, філейній сітці «білим по білому»; народний одяг та вишиті рушники різних регіонів України починаючи з XVIII ст.; у Вінницькому обласному центрі народної творчості – рушників з фондів центру, творів 40 майстринь області та зразків старовинних національних строїв з колекцій обласного краєзнавчого музею; у Полтавському краєзнавчому музеї ім. В. Кричевського – робіт 77 жінок-майстринь і одного чоловіка-вишивальника за альбомом схем із портретами Т. Шевченка та цитатами з його віршів Г. Кисіль «Образ і слово Кобзаря у вишивці» та інші.

«Мистецтво єднає» – гасло III Міжнародного фестивалю мистецтв країн Карпатського регіону «Карпатський простір», який відбувся 4–6 травня в Івано-Франківську за підтримки Міністерства культури України, багатьох посольств іноземних держав в Україні та державних інституцій. Захід об'єднав митців з 18 країн: України, Грузії, Польщі, Швейцарії, Австрії та ін. На 13 локаціях міста було представлено такі напрями мистецтва: класична, джазова та сучасна музика, театр і кіно, візуальні мистецтва та розмаїття народних промислів, туристична презентація країн-учасниць, літературний простір тощо. Відкрив захід Національний академічний симфонічний оркестр України, виступили Івано-Франківський муніципальний камерний хор «Галицькі передзвони», камерний хор «Воскресіння», а також відбулися концерти гуртів «Друга Ріка», «ТНМК» та інших. В Івано-Франківську та Коломиї усі охочі могли стати учасниками цілоденного флешмобу-читання «Ліна Костенко об'єднує». Також у програмі: театральні вистави, зокрема постановка українсько-угорського режисера А. Віднянського «Сім'я Тотів» за п'єсою І. Еркеня Національного угорського театру; благодійна DJ-вечірка «Шалена паті у Потоцького на хаті»; як окрема ло-

кація фестивалю «Лялькові обереги» – Міжнародний фестиваль національної класики від театрів ляльок, що об'єднав лялькові вистави з Дніпра, Черкас, Ужгорода, а також з Литви та Румунії; кінопокази документальних фільмів: «Міф» Л. Кантера та І. Яснія, німецько-української копродукції «Школа № 3» Г. Жено та Є. Сміт, «Кіборги» А. Сеїтаблаєва та ін.; виставка творів художників з Івано-Франківська, Львова, Тернополя, Києва та інших міст «Малярство на склі»; експозиція робіт С. Савченка; ярмарки народних майстрів тощо.

У форматі арт-шоу «#NWEvol3» 25–27 травня у Львові пройшов *III Міжнародний фестиваль креативних індустрій «New Wave Exhibition»*. Функціонували візуальна експозиція, три музичні сцени різножанрової музики. Також відбулися тематичні кінопокази, театральні вистави, лекції на теми дизайну, музики, сучасного мистецтва, архітектури, радіо- та телетрансляцій, воркшопи, інтерактиви з доповненою та віртуальною реальністю, майстер-класи, ярмарки хенд-мейд брендів, розваги для дітей та багато іншого. Участь у заході взяли понад 300 представників сучасної культури з 6 країн світу. Свої роботи, інсталяції та перформанси представили більш як 70 українських художників.

Письменники, музиканти, художники та кінорежисери – учасники *VI Мистецького фестивалю «І»*, який пройшов 4–6 травня в Тернополі. У програмі – поетичні марафони, літературні зустрічі, перформанси, презентації книг, музичні виступи, виставки картин та фотографій, покази відеопоезій та документального кіно. Участь у заході взяли митці з України, Білорусі, Польщі, Литви, Швеції, Грузії та інших країн. На музичній сцені виступили гурти KADNAY, «Жадан і Собаки», LUMIERE, «Карна», Х. Халімонова, Д. Лазуткіна та Б. Севастьянова зі спільним музичним проектом «ARTERIA» та інші; на літературній – Л. Дереш, О. Ірванець, О. Забужко, А. Полежака, Ю. Андрухович, С. Жадан та ін.; на кінотеатральній – театральні вистави, показ стрічки «Червоний» З. Буадзе та інше. Під час фестивалю побито світовий рекорд з найвищої літери «І» розміром 6,37 метра.

17–28 травня на базі Київського камерного театру «Дивний замок» тривав *X Незалежний інтерактивний містичний фестиваль авторів «НІМФА»*. У ньому взяли участь київські академічні театри: «Молодий», «Колесо», юного глядача на Липках та драматичні: на Подолі, «Дарниця»; а також Театр Перуцького та «Театр 71» з Одеси, Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв, кіномитці, фотомайстри, художники та ін. Відбулися покази вистав, виставка в Центральному будинку художника та виставка робіт фотохудожників із Бельгії, Нідерландів та України. Переможці фестивалю: література та фото – Н. Фурто; художні роботи: дорослі – Н. Дойчева-Бут, діти – Г. Петрук; цирк – П. Вишневський; кіно – робота Н. Гордій «Клітка». Гран-прі фестивалю здобув театр «Дивний замок» за виставу «Лабіринт для Мінотавра» О. Іванченко.

Різними мистецькими заходами відсвяткували в Києві 26–27 травня *День Києва та День столиці*. У Національному центрі народної культури «Музей Іва-

на Гончара» відбувся XI Фестиваль української епічної традиції «Кобзарська трійця» з ярмарком народного мистецтва митців з різних куточків країни, майстер-класами, виставками, презентаціями, концертами, науково-практичною конференцією «Актуальні питання сучасного виконавства на традиційних кобзарських інструментах» і українськими танцями у супроводі троїстих музик; на Співочому полі – традиційний міський фестиваль хорового мистецтва «Пісня над Дніпром» із завершальним виступом Національного академічного українського народного хору ім. Г. Г. Верьовки; на Трухановому острові – Молодіжний патріотичний етно-фестиваль «Папороть», на якому виступили гурти «Рутенія», «Колір Ночі», РАМА, «Королівна», «Дивина», «Вій»; в Інтернаціональному парку, Національному музеї народної архітектури та побуту у с. Пирогів та інших локаціях – VIII Міжнародний благодійний фестиваль дитячо-юнацької творчості «Сонячний каштанчик»; на Хрещатику – концерт мистецьких колективів столиці, серед яких Муніципальна академічна чоловіча хорова капела ім. Л. М. Ревуцького, Академічний фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина», Національний ансамбль солістів «Київська камерата», Національний академічний оркестр народних інструментів України, колектив маршових барабанщиків «Drum Art» та інші; в різних районах столиці – народні гуляння, танцювальні флешмоби, dj-сети та багато іншого. У Центральному будинку художника *відкрито виставку живопису «Художники Києва – рідному місту»*; у Національному музеї Тараса Шевченка – «Київ VRажає» з інструментами віртуальної реальності, яка є частиною проекту Google Україна з цифрового перетворення України (автор віртуальних турів – фотограф М. Омельченко); в Музеї сучасного мистецтва України – «Київ – родина, звучавшая во сне», яка об'єднала роботи з музейної колекції та твори художників Л. Пуханової та В. Жуковського.

А 23 травня відбулася урочиста церемонія вручення *Мистецької премії «Київ»* 2018 року. Її лауреатами у різних галузях стали: кіномистецтва (ім. І. Миколайчука) – з. а. України Н. Антонова, звукорежисер з. д. м. України І. Барба, кінооператор А. Химич; музичної композиції (ім. А. Веделя) – композитор з. д. м. України Ю. Шевченко; театрального мистецтва (ім. А. Бучми) – театральний критик, публіцист, з. ж. України О. Вергеліс; образотворчого мистецтва (ім. С. Шишка) – художниця К. Косьяненко; журналістики (ім. А. Москаленка) – журналіст-публіцист О. Балабко; народного декоративного мистецтва (ім. С. Колоса) – з. м. н. тв. України Т Федорова; хореографічного мистецтва (ім. П. Вірського) – хореограф, балетмейстер-постановник, н. а. України В. Коломеєць. У галузі літератури – Мистецьку премію «Київ» ім. Є. Плужника – не присуджено.

Мультидисциплінарний форум «СлободаКульт» тривав в Ужгороді та Мукачеві з 15 по 29 травня та презентував культуру Слобожанщини на Закарпатті. Це вже четверта ініціатива культурного обміну між цими регіонами. Відбулося більш як 100 подій (20 зустрічей і дискусій, 15 концертів і вистав, 15 кінопоказів із обговореннями, 9 виставок, модний показ та фестиваль «Сковородафест» для

всієї родини, майстеркласи тощо) із 150 учасниками в рамках 6 програм: візуально-перформативної, музично-театральної, літературно-дискусійної, кінематографічної, модної та дитячої. На виставках було представлено близько 150 творів живопису, графіки, скульптури, інсталяції, фотографії та відеоарту з колекцій харківських галерей, Національної спілки художників України, галереї «Артсвіт» з Дніпра, приватних зібрань та майстерень художників. На головній експозиції «СлободаКульт» – твори класиків від авангарду 1920-х років (В. Єрмілов, Б. Косарев, фото та відео «Держпрому» тощо) до відомої Харківської школи фотографії 1970–1990-х років (Б. Михайлов, Є. Павлов, І. Манко та ін.). Виставки-супутники: «Лесь Курбас у Харкові», «Чорнобиль 30 + Фукусіма 5», виставка міжнародної трієнале екоплакату «4 Блок» та інші. Також пройшли перформанси харківських художників Ю. Штайди та К. Зоркіна, концерти гурту «Жадан і Собаки», слобожанських фольк-гуртів, лекції дослідників та художників, покази фільмів про В. Єрмілова, В. Бахчаняна, Г. Зінківського.

Культура та ООС. Культура та мистецтво в прифронтовій зоні

Під патронатом Міністерства культури України спільно з Національною спілкою художників України 16 травня у Маріуполі Донецької області відкрито *Всеукраїнську виставку «Мальовнича Україна»* – щорічний подорожуючий місцями України культурно-мистецький проект, присвячений пам'яті Т. Шевченка. В експозиції – 85 живописних та графічних творів митців з різних міст України. Серед них – С. Триколенко з Києва, А. Башликова з Харкова, А. Вирста зі Львова, Г. Шевцова з Дніпра, П. Поповський з Одеси, Ю. Зорко з Донецька та ін.

IV Етнографічний фестиваль «Гаївки», організований активістами молодіжної платформи «ВІЛЬна ХАта», відбувся у Краматорську на Донеччині на початку травня. Участь у ньому взяли співочі, танцювальні та інструментальні колективи Донеччини, гурти з Києва та Івано-Франківська, а також народні майстри-умільці, які влаштували майстер-класи та виставки своїх робіт: глиняного посуду, іграшок, вишиваних картин і сорочок, виробів з дерева, прикрас з бісеру та стрічок тощо.

Вперше на Донеччині, у Слов'янську, на базі платформи ініціатив «Теплиця» пройшов дводенний навчальний *фестиваль вуличних культур*, на якому фахівці з Києва та Харкова поділилися вже набутим позитивним досвідом і досягненнями у сфері розвитку вуличних культур, розповіли про механізми співпраці з державними структурами та спонсорами. Форум також мав на меті об'єднати активістів з Донецької та Луганської областей довкола проектів Street Culture, створити спільноту східного регіону, яка сприятиме розвитку молоді та дітей, урбаністики міста, парків, вуличної інфраструктури та різних фестивалів.

Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр *поновив у своєму репертуарі виставу «Байки Севера»* О. Доричевського та інших. Це документальна вистава-кабаре, побудована на реальних подіях з жит-

тя акторів театру – мешканців Северодонецька. Дія у виставі розгортається на тлі подій останніх років і життя в зоні поблизу лінії розмежування.

З казкою «Буратіно» за мотивами казки О. Толстого «Золотий ключик, або пригоди Буратіно» побував з *гастролями* у Покровську на Донеччині Академічний музично-драматичний театр ім. Лесі Українки м. Кам'янського, а Волинський народний хор дав концерт в селі Осиново Новопсковського району на Луганщині.

У Дніпропетровському академічному театрі опери та балету 9 травня відбувся *концерт на підтримку ветеранів АТО і поранених*, які проходять лікування в госпіталі. Подія організована ФК «Маестро» та Благодійним фондом «Народна Армія» за підтримки Міністерства культури України. У заході взяли участь: О. Фоззі, ДІЛЯ, О. Педан, О. Павлик, Д. Бабак, О. Миронов та інші.

3 травня у креативній спільноті IZONE свої арт-проекти, створені спільно з представниками місцевих спільнот протягом двох місяців під час мистецьких резиденцій у Лисичанську, Бахмуті, Покровську та Старобільську Донецької та Луганської областей, представили учасники *проекту «ЗМІНА А-І-Р» фонду «Ізоляція»* – А. Кахідзе, Є. Самборський, Є. Анцигін, К. Бучацька, Є. Королетов, колектив Ріс Ріс. Координатори проекту – Є. Корнійчук та Д. Чепурний.

Також було *відкрито виставки*: у столиці: в Національному музеї історії України у Другій світовій війні – «На лінії вогню» з музейного проекту «Український Схід»; у Музеї шістдесятництва – портретів учасників АТО на Донбасі М. Соченко «Ніхто, крім нас»; в арт-центрі «Я Галерея» – творів учасників двох резиденцій у Слов'янську Донецької області та Ужгороді Закарпатської області під назвою «Межа»; у КМДА – робіт 27 дітей-художників зі сходу України у рамках X «Арт-каравану Дружби» з Чернівців під назвою «Чернівці очима дітей АТО»; у Львова на площі Ринок – фотопортретів героїв АТО «R.I.P.», яка є частиною всеукраїнського волонтерського проекту «Якби не війна...»; у Дніпровському Музеї АТО – живопису М. Кублика «Закатований Донбас»; у Херсоні – арт-об'єктів 150 майстрів народної творчості з усієї України під назвою «Військово-польовий АРТ»; у Сумах – фотографій портретів дітей загиблих захисників України «Погляд майбутнього» у рамках презентації однойменного календаря ГО «Серця Кіборгів» та інші.

МУЗИКА

X Міжнародний музичний фестиваль «Київська весна» пройшов 21–25 травня у столичній Національній філармонії України. Цьогоріч його тема – класика і сучасність. Відбулося три симфонічні і два камерні концерти. Зокрема у рамках проекту «Нова українська музика» було представлено твори молодих українських композиторів: М. Коломійця, М. Шалигіна, О. Ретинського та ін. Визначною подією заходу стала прем'єра – «Засудження Фауста» Г. Берліоза для оркестру, хору і солістів за Й. В. Гете. Завершив захід концерт «Моцарт плюс» у виконанні Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії Украї-

ни за участі хору Національної опери України. Також участь взяли: національні заслужені академічні симфонічний оркестр України та капела «Думка», ансамбль «Nota Bene», Великий дитячий хор Національної суспільної телерадіокомпанії України та ін.

Концертом ораторіальної духовної музики «Великого бажайте...» за участі Академічної хорової капели Українського радіо ім. П. Майбороди та Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України 13 травня у Києві відкрито *II Міжнародний фестиваль «Київські музичні прем'єри»*. Учасники його традиційно представили прем'єри творів симфонічної, камерної, хорової та оперної музики: ораторію І. Щербакова «Великого бажайте...» для баса, читця, великого мішаного хору та симфонічного оркестру на тексти «Заповіту» патріарха Й. Сліпого з використанням канонічних текстів (автор ідеї і лібрето – М. Перун); концерт для хору та симфонічного оркестру «Тебе Бога хвалим» А. Веделя в оркеструванні Л. Дичко; «Чорнобильська мати» для читця, сопрано, баса, мішаного хору і симфонічного оркестру Є. Станковича на вірші І. Драча.

У Львові 18 травня стартував *XXXVII Міжнародний фестиваль музичного мистецтва «Віртуози Львова»*. На форум приїхали солісти, диригенти й композитори з більш як 10 країн: Австралії, Австрії, Великої Британії, Нідерландів, Німеччини, США та ін. Відбулося понад два десятки концертів. Серед яких: концерт-відкриття за участі Академічного симфонічного оркестру Львівської філармонії, «Чарівна флейта», «Музика пам'яті. Конвой 73», вечір вокальної музики «Perle Vocali di Voce», концерт до 70-річчя незалежності Ізраїлю. Звучала класична музика періоду романтизму, бароко та сучасна, а також джаз та навіть музика Голлівуду і Бродвею від композиторів А. Превіна та Дж. Вільямса. Серед учасників – камерний оркестр «Віртуози Львова», «INSO-Львів», «Академія» та інші.

П'ятий рік поспіль під гаслом «Мистецтво заради миру» 13 травня у колишньому маєтку меценатки Н. фон Мекк, а нині – музеї композитора П. Чайковського, який розташовано у селищі Браїлів Жмеринського району Вінницької області, розпочався *XVI Міжнародного фестивалю ім. П. Чайковського та Н. фон Мекк* і тривав до 19 травня на різних локаціях міста та у районах області. 11 концертів пройшли за участі Академічного камерного оркестру «Аркада», Камерного оркестру та солістів Тернопільської філармонії, Квартету дерев'яних духових інструментів «Гальярда». Також серед учасників – Квартет гітаристів «Київ» Національної філармонії України, Біг-бенд Національного президентського оркестру, одеський Національний академічний театр опери та балету та виконавці з Німеччини, Аргентини, Молдови, Китаю, Франції та ін. Вперше у Вінниці прозвучав концерт для скрипки з оркестром німецького композитора Г. Гьотца.

Завдяки проекту «Розробка туристичного бренду міста», що став одним із переможців конкурсу «Малі міста – великі враження» Міністерства ку-

льтури України, у Тростянці Сумської області 25–27 травня у новому форматі відбувся *VI Фестиваль класичної музики «Чайковський FEST»* – започатковано Всеукраїнський конкурс класичної музики ім. П. І. Чайковського. Понад 30 музикантів та вокалістів віком від 14 до 25 років з Дніпропетровської, Київської, Сумської, Чернігівської та Харківської областей України, а також із Сербії та Китаю взяли участь у конкурсі. Гран-прі за гру на фортепіано отримав М. Мирошниченко з Харкова, у номінації «Струнні інструменти» переміг М. Кирієнко з Чернігова, а в номінації «Вокал» – Д. Мазур з Чернігова.

«Травневі музичні зустрічі» – XXI Всеукраїнський фестиваль камерної та симфонічної музики, який пройшов 16–29 травня в Кропивницькому. У ньому взяли участь камерні оркестри: «Концертіно», Вінницької та Тернопільської обласних філармоній, а також зведений хор та симфонічний оркестр Кіровоградського музичного коледжу, який своїм виступом за участі солістки Черкаської обласної філармонії О. Лютаревич-Марченко відкрив захід.

Традиційно у третю суботу травня, коли світ відзначає *День вуличної музики*, сотні музикантів різного жанру і рівня професіоналізму вийшли на вулиці своїх міст та просто неба грали і співали свою музику. Цьогоріч свято відбулося 19 травня і охопило 50 міст України: від Ужгорода до Сєвєродонецька Луганської області та від Славутича Київської області до Маріуполя й Авдіївки Донецької області. Окрім концертів, пройшли музичні лекторії, фольк-заняття для дітей, у багатьох містах курсували «музичні» тролейбуси. У Києві захід підтримали А. Паш, Л. Мантис, Very The Jerry, в Івано-Франківську – Junket та гурт «О», у Кропивницькому – The Sound Age та інші. У Черкасах у рамках заходу відкрито скульптуру «Висока нота» – скрипалька, яка летить у повітрі біля обласної філармонії на семиметровій висоті, автор – О. Лідаговський.

Новий погляд на клезмерську музику як на частину великої української культури запропонував *I Міжнародний фестиваль сучасної клезмерської музики «Kyiv Klezmer Fest»*, який стартував 12 травня на Контрактовій площі у Києві. Безкоштовні концерти відбулися просто неба, а протягом тижня, із 6 до 14 травня, на різних локаціях міста тривали вечірки, виставки, лекції і майстер-класи, присвячені клезмерській музиці та єврейській культурі. Участь у заході взяли виконавці з усього світу. Серед українських музикантів – М. Герасимов з «Пушкін Клезмер Бендом», а також Torotrkestra, Konsonans Retro, ромська група Babuci & Brothers, закарпатський Hudaki Village Band та кримськотатарський «Мусафір». Спеціальний гість – Ф. Шиндер і гурт «Деньги вперед». Фестиваль відбувся за ініціативи Департаменту культури КМДА.

Після 16-річної перерви «золотим пером» відродженої *національної музичної премії «Золота жар-птиця»* нагороджено найкращих представників української музичної сцени. Церемонія вручення нагород відбулася 19 травня в Національному палаці мистецтв «Україна». Організатори премії – телеканал М2 та компанія «Таврійські ігри». За статуетку змагалися 60 українських артистів та колективів. Крапцюю співачкою визнано Таянну, а її кліп на пісню «Жаль» –

кращою відеороботою року. Кращим співаком став О. Винник, а його пісня «Як жити без тебе» – кращим народним хітом. Хітом року назвали пісню Альоши «Калина», проривом року – С. Тарабарову. Поп-гуртом року став «Дзідзьо», а кращими рок-гуртом – «Антитіла». У категорії «Нові імена» перемогла група «КАЗКА», «Балада року» – гурт The Hardkiss з композицією «Журавлі», «Dance-хіт» – З. Огнєвіч з піснею «Танцювати».

У рамках IV Міжнародного фестивалю класичної музики «ODESSA CLASSICS» в Одесі 26–28 травня відбувся I Всеукраїнський конкурс молодих піаністів «ODESSA CLASSICS» ім. С. Могилевської. Першу премію здобув Р. Федюрко, другу – Д. Балтрушайтіте, третю – Б. Волошин. Головний приз для переможців – сольний виступ на фестивалі під час open-air на Потьомкінських сходах.

Також молоді таланти змагалися на інших фестивалях-конкурсах: II Міжнародному «ODESSA CANTAT» – в Одесі; IV відкритому Всеукраїнському «Юний концертмейстер» – у Вінниці; XVIII Всеукраїнському дитячо-юнацькому «Джаз над морем» – у Скадовську Херсонської області та інших.

12 травня під час опери «Набукко» Дж. Верді на лібрето Т. Солера на сцені Національної опери України на дві хвилини зник звук. Артисти хору продовжували співати, оркестр грав, але без жодного звуку. Так опера долучилася до мистецького проекту «Коли тиша заговорила», присвяченого соціальній адаптації людей з порушеннями слуху. Експеримент «Тиха опера» було реалізовано громадською організацією «Відчуй» спільно з Національною оперою України. Він став новаторським не тільки для України, але і для всієї Європи.

ТЕАТР

Під егідою Національної спілки театральних діячів України 28–29 травня у столичному Будинку актора пройшов вечір вшанування пам'яті І. Франка «Читаємо Франка» та фінал Всеукраїнського конкурсу професійних читців ім. І. Франка, у якому змагалися студенти та молоді актори з усієї України. Першу премію виборов А. Росчів з Львівського національного університету ім. І. Франка, другу – Є. Бондар з Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка, третю – В. Надутченко з Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого.

Традиційною карнавальною ходою 17 травня в Херсоні розпочався XX Міжнародний фестиваль «Мельпомена Таврії», який тривав на 20 сценічних майданчиках Херсона та Миколаєва до 26 травня. На нього приїхали театри з 12 країн світу – Португалії, Литви, Польщі, Німеччини, Ізраїлю, Туреччини, Грузії та інших та 24 театральних колективи з України, з них 8 – із Києва. Всього – близько 1000 осіб та півсотні театрів, які показали більш як 50 вистав. Серед українських прем'єр – «Вій. Докудрама» Н. Ворожбит за М. Гоголем Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного театру ім.

Т. Шевченка, «Лавина» Г. Джюдженоглу Луганського обласного музично-драматичного театру; «Кохані люди, які „отак от“ щось говорять» Київського театру «Актор»; гоголівський «Вій» Житомирського академічного українського музично-драматичного театру ім. І. Кочерги. Спеціальна подія – світова прем'єра спільного проекту театру Штутгарта (Німеччина) та Херсонського обласного музично-драматичного театру ім. М. Куліша «Херсон 1918/2018» за п'єсою М. Курочкіна. Серед інших подій заходу – гала-концерт «Фестиваль збирає друзів», вуличні джазові концерти, виставки робіт С. Леонтєвої «ВсеСвіт» та О. Гоноболіної, літературні зустрічі, автограф-сесії українських письменників, кіно тощо.

У Львові 11–13 травня *XIII Міжнародний фестиваль особливих театрів «Шлях»* з цьогорічною темою «Рок-н-рол» зібрав 15 професійних та аматорських колективів з різних областей України та Польщі, Білорусії, Литви. Серед них – Інтеграційний театр «Фортуна» із Горішніх Плавнів Полтавської області, львівські – «І сміх і сльози», «Наша радість», театр тіней «Картинка», театр «Світанок» з Червонограда Львівської області, Народний аматорський театр-студія «Паростки» з Києва та інші. Окремо було представлено вистави для дітей та дорослих. Також у рамках заходу відбулися міжнародний фотоконкурс «Театр в об'єктиві», фестиваль «Ніч театру», театральні майстер-класи, обговорення вистав тощо.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національна опера України – нової версії балету «Лебедине озеро» П. І. Чайковського; Національний академічний оперети – мюзиклу «Скрипаль на даху», музика – Дж. Бока, лібрето – Дж. Стайна і Ш. Харніка; академічний «Молодий» – одноактних балетів «Second floor», «Ми» К. Водзянської, А. Водзянського (спільний проект з незалежним об'єднанням творчих людей *bazart people*), балету «Спасіння архонта» А. Геруса та О. Вертегел (спільна ініціатива з проектним театром сучасного танцю *Ukrainian Dance Theater*); академічний драматичний на Подолі – комедії «Шестеро характерів ненаписаної комедії» за п'єсою «Шість персонажів у пошуках автора» Л. Піранделло; академічна майстерня театального мистецтва «Сузір'я» – політичної драми «Кафе „Республіка“» за п'єсою Б. Гнатюка; Новий драматичний на Печерську – «Мій Гамлет Висоцький» за творами В. Висоцького; Академічний «Київ Модерн-Балет» – сучасної версії балету «Спляча красуня» П. І. Чайковського; камерний «Дивний замок» – чарівної притчі «Лабіринт для Мінотавра» О. Іванченко; «Маскам Рад» – «П'ятий діамант» за п'єсою О. Глоби; «Тисячелетие» – комедії «Я куплю тобі Мальдіви» за п'єсою «Смішні гроші» Р. Куні; Національний центр театального мистецтва ім. Леся Курбаса – «Лесь Курбас та Пауль Клеє. Зустріч на небі» О. Танюк, С. Безверхої, О. Зелісько (вистава паперового театру студії «Imagination Format»).

13–18 травня у Дніпровському академічному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка відбувся *II Відкритий театральний фестиваль української драматургії «Дніпро.Театр.UA»*. Свої вистави за класичними

та сучасними п'єсами представили Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка, столичний театр «Київ», обласні академічні музично-драматичні театри: Херсонський ім. М. Куліша, Чернігівський ім. Т. Шевченка, Львівський ім. Ю. Дрогобича, Коломийський ім. І. Озаркевича та інші. Всього – 16 вистав на 4 майданчиках міста.

У театрах України пройшли прем'єри вистав: Волинському академічному обласному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – казки для дорослих дітей «Лис Микита» за казкою І. Франка; дніпровських академічних: драми і комедії – «Дядьковий сон» за Ф. Достоєвським, українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – драми-парадоксу «Війни нема... Є» за творами Б. Гуменюка; івано-франківських: академічному обласному українському музично-драматичному ім. І. Франка – трагікомедії «Чи падає влітку сніг?» за мотивами п'єси П. Гладиліна «Вийшов Янгол з туману», новому – казки для дорослих «WHO'S BAD?» за мотивами казки А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц»; Київському академічному обласному музично-драматичному ім. П. К. Саксаганського (м. Біла Церква) – комедії «Потрібен брехун» Д. Псафаса; Луганському обласному українському музично-драматичному (м. Северодонецьк) – «Кохання в стилі...» за Я. Стельмахом; львівських академічних: духовному «Воскресіння» – вуличної вистави «Карпатські візерунки», молодіжному ім. Леся Курбаса – трагікомедії «Королева краси» М. Мак-Донаха, Першому українському для дітей та юнацтва – сюрреалістичної комедії «Джалапіта» за Е. Андієвською; харківських академічних: національному опери та балету ім. М. В. Лисенка – опери «Юланта» П. Чайковського, російському драматичному ім. О. С. Пушкіна – «Пушкін. Плем'я» за М. Булгаковим; Чернігівському обласному академічному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – музичної комедії «Майська ніч» М. Старицького за повістю М. Гоголя.

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

Інтеграція пам'ятників радянського періоду в публічний простір Києва – тема *III Міжнародного фестивалю мистецтва «Kyiv Art Week»*, який відбувся 18–27 травня у Києві. У ньому взяли участь державні та комунальні музеї, приватні та публічні галереї та культурні центри. Серед них столичні національні музеї: мистецтв ім. Б. та В. Ханенків, «Київська картинна галерея», Т. Шевченка; Інститут проблем сучасного мистецтва; Арт-центр Closer, «Щербенко Арт Центр», а також галереї з Тернополя, Хмельницького, Дніпра, Одеси та ін. У рамках відкриття заходу презентовано відновлений фрагмент «Стіни пам'яті» В. Мельниченка й А. Рибачук на Байковому кладовищі, яку в 1982 році було забетонувано за розпорядженням влади. Також пройшли виставки творів зарубіжних і українських художників в більш як 10 мистецьких просторах і музеях міста. Серед них: станкових робіт та графіки художників-муралістів «По графіку», інсталяції О. Тістола та С. Святченка «Кінець весни», «Клітка станів» Р. Духопела, світлин на тему декомунізації Є. Нікіфорова «Про монументи рес-

публіки», живопису П. Сметани «Сажа», «Ужупіс: відповідальність за свободу» до 100-річчя відновлення Литовської державності, колективний інтерактивний проект «Розмальовка» від Міжнародного симпозиуму сучасного мистецтва «Бірючий» та багато інших. Крім того, відбулися фестивалі: «Стрічка», сучасної кераміки «ЦеГлина», сучасного молодіжного мистецтва «That's Wassup»; дискусійна і лекційна програми, кінопокази фільмів про життя і творчість митців епохи Відродження, концерти, перформанси, а також арт-ярмарок молодого українського мистецтва «VazArt» та масштабний п'ятиденний ярмарок творів мистецтв «Kyiv Art Fair», на якому було представлено роботи з 35 галерей з України, Грузії, Німеччини, Данії, Польщі та Великої Британії.

Міжнародний фестиваль перформансу «ZABIH» тривав у Львові протягом 2–6 травня. Свої перформанси, публічні акції та лекції представили 20 митців з України та Польщі. Події відбувалися у Львівській академії мистецтв, Музеї ідей, Jam Factory Infopoint, на площі Музейній та на заводі «РЕМА». А в галереї «Дзига» презентовано спеціальну відео програму – відеодокументацію перформативних робіт учасників фестивалю.

У форматі міжнародного форуму мистецтва й знання з 11 по 25 травня у столичному Будинку кіно пройшла *бієнале «Київський Інтернаціонал – '68 СЬОГОДНІ»*, яка досліджувала політичний та культурний спадок протестів і боротьби 1968-го року з перспективи п'ятдесяти років потому. Організатор події – Центр візуальної культури з Києва. В рамках проекту пройшли лекції філософів та істориків сучасності з Франції, Бельгії, Німеччини, Угорщини, Хорватії, Нідерландів та США, дискусії, покази фільмів, презентації мистецьких проектів та зустрічі з художниками.

У столиці було відкрито виставки: у Центральному будинку художника – живопису І. Павельчук «Пасіонарність»; у Національному музеї Т. Шевченка – живопису Г. Григор'євої та робіт М. Демцю «У кольорі неба»; у Національному музеї «Київська картинна галерея» – живопису і графіки М. Туровського «Людина: тема та варіації»; у Музеї історії міста Києва – живопису, графіки, фотографій, об'єктів та інсталяцій закарпатських художників під назвою «Прощавай, Слово!...»; в Американському домі – живопису П. Паннелло «Шик-модерн»; у **галереях і арт-центрах:** «Bursa» – творів М. і М. Ревів «Робочий процес»; «Dymchuk Gallery» – крупноформатного живопису М. Шерстюк та І. Канівця; «Nebo Art Gallery» – робіт О. Денисенка «Відчуття»; «Port creative hub» – скульптури та живопису М. Куліковської «Рухи свободи»; «Zavalnyi Art Center» – живопису та графіки О. Федорук з серій «Тіні предків» та «Фемнезія»; «ABC-арт» – живопису А. Волобуєвої «Вірші літа»; «Дукат» – живопису, фотографій та предметів декоративно-вжиткового мистецтва українських та єврейських художників у рамках Єврейського арт-фестивалю-ярмарку «ArtWeCan»; «Едукаторіум» – робіт Д. Мовчана «Колір. Тіло»; «Карась Галереї» – творів Ю. Коваля «Проявлення» та робіт С. Чайки; «Лавра» – мультимедійного проекту «Тотем», що об'єднав живопис І. Мельника та відеороботи Я. Костенка, живопи-

су, графіки, скульптури, відеоарту А. Волокітіна, О. Яловеги, Т. Малиновської, Б. Томашевського, А. Федотової під назвою «Амплітуда»; «Митець» – віртуальну виставку сучасної скульптури О. Золотарьова, К. Бучацької, П. Гронського, Д. Шумихина та інших під назвою «Умовний спосіб»; «НЮ АРТ» – творів М. Білоусова і С. Кіркільєвського «Niko Kirkos. Цифровая живопись»; «Триптих АРТ» – живопису А. Іпатьєвої та кераміки А. Лисик під назвою «Далеко і близько»; «Щербенко Арт Центрі» – мініатюр А. Науменко «Зв'язок», робіт П. Ковача «Реалізм і реальність»; у ЦУМі – творів І. Марчука «Коріння» та нового монументального циклу його робіт «Кольорові прелюдії» та інші.

У містах України розгорнуто виставки: у *Вінниці* – творів І. Горобчука; в *Івано-Франківську* – живопису О. Бойко «What Dreams May Come»; робіт В. Бойківа, В. Якимечка та О. Новаківського; в *Кропивницькому* – живопису та графіки С. Ніколенка «Сонячна палітра Степана Ніколенка» та живопису С. Г. Шаповалова «Чарівні барви моєї Батьківщини»; у *Львові* – живопису та скульптури П. Антипа «Богиня степу»; ікон та творів сакральної тематики У. Нищук-Борисяк «Ребро Адама»; живопису О. Сколоздри та скульптури його батька – В. Сколоздри; робіт А. Мельника «Екзистенції»; живопису А. Атоян, О. Каменецької-Остапчук, О. Падовської, Н. Пухінди та І. Фартух; плакатів В. Карвасарного; живопису Д. Струка «Поліфонія»; віршованих картин «Відчуття підсвідомості» (спільний проект художниці О. Богоніс та поета Ю. Сліпецького); художньої кераміки, скла, текстилю, дерева та металу студентів, аспірантів, викладачів та випускників Львівської національної академії мистецтв; в *Одесі* – живопису, колажів, вишивок М. і К. Кравцових «Армагеддон»; живопису В. Сидоренка «Атональна реальність»; у *Тернополі* – робіт Р. Гарбара «ФІКсаЦІЯ»; в *Ужгороді* – живопису (портрети) 35 місцевих художників; живопису Л. Приймич, З. Шолтеса; мікромініатюрного мистецтва В. Казаряна «Восьме чудо світу»; живопису А. Ковача, М. Сирохмана, В. Пала та В. Когутича «Графіка-рисунок»; у *Харкові* – живопису та графіки О. Кудінової «Джерело кольору» та інші.

Медіахудожники з різних куточків світу показали свої відеопроекції на фасаді Річкового порту, що на Поштовій площі, а світлові та відеоінсталяції у темну пору дня на різних локаціях у центрі столиці у рамках *II Міжнародного фестивалю світла і медіа-мистецтва «Kyiv Lights Festival»*, який тривав у Києві впродовж 18–20 травня. Було проведено два міжнародних конкурси: з 3D-відеомапінгу, на якому змагалися 30 робіт медіахудожників з 19 країн світу, та міжнародного віджеїнгу, у якому взяли участь 32 конкурсанти з 12 країн. Перше місце в них здобули митці з Португалії та Польщі відповідно. Вперше пройшов конкурс світлових інсталяцій «Kyiv Lights Art Prize». Його учасники – 18 українських художників, дизайнерів і архітекторів, які представили свої проекти освітлення міського простору та інші ідеї, пов'язані з художнім використанням світла. Переможцями стали Д. Галкін з проектом «Наглядач», В. Грубляк з інсталяцією «Пульсар», М. Обрізків з роботою Protostar, Б. Медведєв з динамічною інсталя-

цією Electro, виконаною у трьох типах джерел освітлення, і Є. Ващенко з аудіо-візуальною інтерактивною урбан-інсталяцією IN[TER]SECT – Planets. Також у програмі заходу – лекції та виставки мультимедійних інсталяцій.

У селищі Оржів Рівненської області **відкрито пам'ятник** Героям Небесної Сотні, автор – П. Подолець, а у Кропивницькому – меморіальну дошку художнику М. Добролежі.

КІНОМИСТЕЦТВО. КІНОВІДЕОПРОКАТ

За підтримки Державного агентства України з питань кіно 27 травня у Києві стартував і триватиме до 3 червня *XLVII Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість»*. Уперше за свою історію захід вийшов за межі кінотеатрів – покази відбуваються також просто неба на популярних відкритих майданчиках столиці. Цьогоріч на фестивалі представлено 176 стрічок, з яких понад 50 змагаються у 6 конкурсних програмах: міжнародній, національній, студентські та короткометражні фільми, «Сонячний зайчик», присвячена фільмам на ЛГБТК-тематику та Teen Screen для дітей. Також проходить 10 позаконкурсних програм: спеціальні покази, ретроспективна «Сторіччя», «Фестиваль фестивалів», «Українські прем'єри», Focus Italia, «Скандинавська панорама», «Довгі ночі короткого метру», присвячені фільмам Німеччини та Франції, які вперше відбулися в рамках заходу, та інші. У міжнародному конкурсі представлено 12 повнометражних ігрових фільмів з Ізраїлю, Франції, Велика Британії, Грузії, Естонії, Польщі та інших країн, у національному – 21 сучасна українська короткометражна стрічка.

Під гаслом «Щось невловиме» у Славутичі Київської області 9–13 травня за підтримки Міністерства культури України в рамках проекту «Малі міста – великі враження» пройшов *V Фестиваль кіно та урбаністики «86»*. У програмі – кіно (міжнародний шоукейс, два конкурси, ретроспектива, а також конкурс фестивальних трейлерів «86 Trailer Award»), урбаністика (резиденція, майстерня і дитяча школа) та музика. Загалом на фестивалі показали 17 повнометражних і 22 короткометражних фільми. Гран-прі конкурсу «Пальма Півночі» і приз глядацьких симпатій отримала стрічка «Чарівна таблетка» О. Зубовленка. Найкращим українським фільмом став «Зв'язок» Ж. Озірної. У конкурсі брали участь 12 картин – 5 українських і 7 зарубіжних, створених авторами з країн, які брали участь у будівництві Славутича. У конкурсі MyStreetFilmsUkraine серед 9 робіт, створених молодими режисерами у співпраці з професійними тьюторами, переміг фільм «Діорама» З. Лактіонової і Т. Корнеєвої. Учасники урбаністичної резиденції представили 8 проектів та інсталяцій. Під час архітектурного воркшопу п'ять команд збудували дерев'яні об'єкти для фестивального кемпінгу. У рамках музичної програми виступило 25 виконавців електронної та інструментальної музики. Відбулася лекція кінокритика М. Кувшинової та дискусія «Блокпост дружиби народів». У фестивалі взяли участь кінематографісти, музиканти, художники й дослідники міського простору з 30 країн Європи, Азії та обох Америк.

На підтримку українського кінорежисера, сценариста і письменника О. Сенцова, незаконно засудженого в Росії, пройшов *IV Міжнародний інтернет-кінофестиваль Independent Star*. Цьогоріч темою заходу є екологія мислення, екологія життя, відповідальне ставлення до планети. На фестиваль було подано 600 робіт із 68 країн світу, з яких до конкурсу увійшло 180. Усі роботи учасників демонструвалися в Інтернеті на закритому YouTube-каналі. 24 травня названо переможців фестивалю. Кращими визнано: документальним фільмом – стрічку А. Курова «Процес. Російська держава проти Олега Сенцова», короткометражним фільмом – «Алкоголічку» Ю. Гонтарук, мультфільмом – «Зірка для котиків» К. Судак, нетрадиційним мистецтвом – роботу Д. Копилова «Ukraine: Tiding over Чорнобиль», музичним кліпом – «Tenderness» Є. Хмари, соціальним роликом – «Туди, де є любов» В. Білуги, С. Зінчука, актором – Р. Джана, актрисою – М. Ластовину та ін.

IV Фестиваль популярної культури Kyiv Comic Con 19–20 травня в Києві об'єднав фанатів графічних романів, наукової фантастики і їх екранізацій. У рамках заходу відбулися презентації кіно- та анімаційних проєктів, зокрема повнометражних історичного екшн-фільму «Захар Беркут» А. Сеїтаблаєва та пригодницького екшну «Дике поле» Я. Лодигіна, знятого за мотивами роману «Ворошиловград» С. Жадана, і «Бобота» М. Ксенди, коміксів та відеоігор, лекції та воркшопи, зустріч «Легенди української анімації» (учасники – Д. Черкаський, Є. Сивокінь та Е. Кирич) та багато іншого.

У Херсоні 11–21 травня пройшов *Фестиваль короткометражних фільмів «КіноДжем»*. У його програмі – кінопокази, два конкурси, освітні майстер-класи, кінопроби тощо. У фіналі традиційного конкурсу «Фільм за тиждень» змагалися 28 фільмів учасників із Херсона, Одеси, Києва, Рівного, Львова, Полтави та Дніпра. Переможцями стали: у лізі «Junior» – фільм «Чернігівський бунтар» команди «Веснянка»; у лізі «SemiPro» – стрічка «Тунель» команди «Блеф»; у лізі «Pro» – «Ahtung Minotaurus» команди «Літаюча квітка». У новому конкурсі «Фільм року» виявили бажання взяти участь 1200 авторів з Європи, Азії, Африки та Америки, а переможцем визнано стрічку «Другий берег ріки Думан» корейського режисера Сівонг Бея.

У більш як 20 містах України 25 травня стартував і триватиме до 3 червня *V Фестиваль кіно для дітей та підлітків «Чілдрен Кінофест»*. Почесним його амбасадором стала письменниця, правозахисниця та посланиця доброї волі ООН в Україні Л. Денисенко. Програма заходу складається з 7 повнометражних дитячих фільмів, 10 короткометражних фільмів, знятих дітьми від 7 до 14 років, та двох спеціальних подій, зокрема показу до 30-річчя прем'єри анімаційного фільму «Острів скарбів» режисера Д. Черкаського. Конкурс дитячих фільмів зібрав понад 150 заявок з усієї України. З них відібрано по 5 фіналістів у кожній віковій категорії. Найбільше фіналістів з Києва, Дніпра та міст Донецької області.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

«Гіперпідключені музеї: нові підходи, нові аудиторії» – тема *Міжнародного дня музеїв* (відзначається щороку 18 травня), яку обрала Міжнародна рада музеїв (ICOM) цього річ. Багато закладів працювали у цей день безкоштовно та взяли участь у міжнародній акції «Ніч музеїв», провели цікаві акції, особливі програми, тематичні екскурсії, віртуальні подорожі, майстер-класи, пізнавальні квести, творчі зустрічі, пленери, презентації і перегляди виставок, демонстрації музейних досягнень, концерти та багато іншого. Зокрема, у Києві в національних музеях відбулися: художньому України – виставка з доповненою реальністю (позували волонтери, одягнені як герої картин), музеї Тараса Шевченка – акція «Музей в мережі» та квест #Шева_today, Музеї українського народного декоративного мистецтва – вистава «Райська земля» про життя та творчість М. Приймаченко, Києво-Печерському історико-культурному заповіднику – виставки «В оселі муз» та одноденна «Милостивий патрон святої обителі...», присвячена історико-культурній спадщині гетьмана І. Мазепи. У музеях Львова – «Форум музейних інновацій», інтерактивні заходи, квести з використанням QR-кодів, онлайн вікторини на сторінках музеїв у соцмережах, представлення нових мобільних додатків, спеціалізовані екскурсії, акція Pop Up Museum, суть якої полягає у тому, що самі відвідувачі приносили до музеїв експонати на годину-дві, та інше. У Рівненському обласному краєзнавчому музеї тиждень тривав «Музейний марафон», в рамках якого пройшли презентації книг, виставки, перегляди фільмів та фольклорно-етнографічне свято «Музейні гостини» за участі близько 250 майстрів народної творчості з Рівненської, Волинської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської, Полтавської, Кіровоградської, Хмельницької областей, а також з Києва. У Хмельницькому обласному художньому музеї відбувся VI Музейний мистецький фестиваль «ART-колаж 2018», на якому цього річ було представлено мистецький проект українського художника вірменського походження Б. Єгіазаряна «Присвята», а у Луцькому художньому музеї відкрито виставку «Свічадо», в експозиції якої старі графічні роботи родини князів Радзивілів: іконописні лики, церковна скульптура, вжиткові предмети давніх волинських майстрів, а також витвори сучасних авторів К. Ганейчук, Г. Юр'єва, С. Шмида та інших.

Твори різних видів мистецтва XVI–XIX століть, які були народжені у Венеції, а також ті, що виникли під її впливом експонувалися на *виставці венеційського мистецтва «Венеція Найясніша»* у Національному музеї мистецтв ім. Б. та В. Ханенків. Експозицію створено спільно зі Львівською національною галереєю мистецтв ім. Б. Возницького у рамках проекту «Європейський вимір».

До 105-річчя від дня народження письменника і видавця І. Костецького у Музеї книги і друкарства України 15 травня відкрито *виставку «На горі. Ігор Костецький і доба „мистецького безвізу“»*. На ній представлено раритетні книги видавництва «На горі», яке заснував у Німеччині в 1955 році І. Костецький, унікальні архівні документи, світлини, роботи еміграційних художників

Я. Гніздовського і Л. Гуцалюка, які оформляли обкладинки видань письменника. Музейний проект супроводжувався лекціями і читаннями.

Також у музеях України експонувалися виставки: у столичних національних: українського народного декоративного мистецтва – «Авангард і модерн у народному мистецтві 1910–1930-х років» із колекції музею, центрі народної культури «Музей Івана Гончара» – традиційного українського чоловічого вбрання кінця XIX – середини XX століття «Чоловіча Ноша» (спільний проект з колекціонерами І. Турейським та М. Очкуром) та «Георгій Ткаченко. Краєвиди» до 120-річчя від дня його народження; «Меморіал жертв Голодомору» – «Голодовка 21–23-го» про причини спалаху масового голоду в Україні в 1921–1923 роках; у Львівській національній галереї мистецтв ім. Б. Возницького – «Йоган Баптист Лампі Старший – мандрівний художник-універсал» – (спільно з Одеським музеєм західного і східного мистецтва); у Херсонському обласному художньому ім. О. Шовкуненка – живопису та скульптури «Україна: від народного мистецтва до модерну»; у Музеї волинської ікони – патрональних (іменних) ікон XVII–XIX століть «Імена, написані на небесах»; у Волинському краєзнавчому за участі Рівненського обласного краєзнавчого – середньовічних артефактів «Князівський спадок Волині»; у Полтавському художньому (галереї мистецтв) ім. М. Ярошенка – «Образ матері в українському живописі» до Міжнародного дня матері та інші.

До 102 річниці від дня смерті І. Франка 27–28 травня в Літературно-меморіальному музеї І. Франка Державного історико-культурного заповідника «Нагуєвичі», що на Львівщині, відбувся *I Міжнародний з'їзд архівістів та хранителів музеїв на тему «Архівна спадщина Івана Франка та України: поступ оцифрування та популяризації»*. У заході взяли участь близько 100 учасників практично з усіх регіонів України: керівники, зокрема голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності М. Л. Княжицький, наукові співробітники, хранителі фондів архівів, музеїв, бібліотек та вишів України, дослідники життя та творчості І. Франка, журналісти та онук письменника – Р. Т. Франко. Обговорено питання оцифрування архівної спадщини письменника, популяризації її в режимі «online», видання багатотомного повного зібрання праць, епістолярної спадщини та документів про нього. До програми з'їзду увійшли заходи Міжнародної літературно-мистецької академії «Країна Франкіана», зокрема відкриття міжнародної виставки «Посмертна Маска вічно живого».

21–25 травня у Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику пройшов *семінар-практикум на тему «Актуальні питання організації та проведення державної експертизи культурних цінностей (предметів декоративно-ужиткового мистецтва)»*, організований Міністерством культури України. Участь у ньому взяли працівники музейної галузі, яким надано право проведення державної експертизи культурних цінностей. Захід охопив широке коло проблем проведення такої експертизи та ознайомив її учасників з роботою музейних закладів Києва, яким надано право на її проведення.

Проект #КолиКартиниЗаговорять – аудіогід роботами українських художників – презентовано 17 травня у Національному художньому музеї. До озвучування було залучено українських зірок шоу-бізнесу: Тіну Кароль, О. Педана, О. Фреймут, В. Горянського, О. Скрипку, О. Сумську та ін. Бредингом та відео проекту займалася київська рекламна агенція Format bureau. Ініціатор проекту – інтернет-видання 23-59.com.ua.

Львівський «Музей-Арсенал» (відділ Львівського історичного музею) вперше у Львові запровадив *екскурсії з аудіодискрипцією* – аудіогідом, адаптованим для незрячих. Таким гостям дають інструкцію, роздруковану шрифтом Брайля. Усі таблички на експонатах теж підписано, так само промарковано клавіші аудіогіда. Техніку купили за грант від Вишеградського фонду. Текст для аудіогіда готували разом незрячі із працівниками музею і у ньому звучить детальний опис закладу.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

Вивченню актуальних питань роботи бібліотеки з молоддю в умовах децентралізації, аналізу шляхів розвитку молодіжного культурного простору, ознайомленню з досвідом організації та роботи публічних бібліотек в об'єднаних територіальних громадах було присвячено *круглий стіл «Розвиток молодіжного культурного простору громади»*, який пройшов у Чернігові 22 травня. Участь у ньому взяли представники Чернігівської ОДА, громадських організацій, директори та працівники бібліотек області.

Різними бібліотечними заходами відзначено ювілеї українських літераторів: 190-річчя Г. Барвінок [О. Білозерської-Куліш]; 140-річчя Н. Кибальчич; 130-річчя М. Грінченка та М. Капія; 120-річчя В. Ярошенка; 110-річчя Л. Первомайського [І. Гуревич]; 140-річчя кримськотатарського письменника А. Айвазова; *а також* 350-річчя французького письменника А. Р. Лесажа, 330-річчя англійського поета А. Попа; 150-річчя польського письменника, драматурга С. Пшибишевського; 120-річчя польської письменниці, перекладача Г. Гурської, сербської письменниці, перекладача Д. Максимович, єврейського письменника М. А. Аронського [Зака]; 90-річчя киргизького письменника Ч. Айтматова та інших.

ЛІТЕРАТУРА

«Проект майбутнього» – фокус-тема цього річного *VIII Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал»*, який стартував 30 травня і триватиме до 3 червня у НКММК «Мистецький арсенал». На нього приїхало 106 гостей з 31 країни світу, більш як 150 видавництв представили свої найкращі новинки, 25 ілюстраторів свої роботи, дизайнери, художники – виставкові проекти. Серед заходів фестивалю – програма для професіоналів індустрії, конкурс на найкращий книжковий дизайн, спеціальні тематичні майданчики, візуальні проекти, дискусії,

презентації, читання, концерти, лекції, дитяча програма, творчі зустрічі та багато іншого.

XIII Міжнародний поетичний фестиваль поезії «Київські Лаври» відбувся у Києві 17–21 травня. Участь у ньому взяли поети, критики, художники та музиканти з різних регіонів України та з інших країн – Грузії, Німеччини, Ізраїлю, Латвії, США та російські автори, які не підтримують російську агресію на Сході України. У програмі – близько 20 заходів: «Великий вечір сучасної поезії», жартівливий поетичний слем-турнір «питущих» та «непитущих» авторів, «Поезія: Non Fiction», літературно-музичний проект С. Жадана «Лінія Маннергейма», круглий стіл на тему «Сучасна українська література мовами національних меншин – нав'язана проблематика чи доля?», презентації книг, лекції та багато іншого. Лауреатами фестивалю стали Д. Лазуткін з Києва та І. Євса з Харкова.

За підтримки Міністерства культури України 18–20 травня в Одесі пройшла *XIX Всеукраїнська виставка-форум «Українська книга на Одещині»*. На ній свою продукцію представили близько 70 вітчизняних видавництв з Києва, Харкова, Луцька, Тернополя, Одеси та інших міст. У рамках заходу відбулися: конкурси читацьких відгуків «Замовте слово про книгу» та «Краща книга виставки-форуму 2018 року»; презентації книжкових новинок, оновленої програми «Українська книга» для поповнення фондів публічних бібліотек та літньої читальні «Litera»; зустрічі з письменниками, автограф-сесії та майстер-класи; благодійна всеукраїнська акція «Бібліотека українського воїна»; традиційне виїзне свято української книги (цього разу в Овідіюполі Одеської області), круглий стіл «Соціальне партнерство та інновації у бібліотечній галузі: практика і виклики сьогодення», мистецький ярмарок тощо.

Крім того, у регіонах пройшли *інші літературні заходи*: III Всеукраїнський книжковий фестиваль «Irpın Book Fest» – в Ірпені Київської області; VII Книжкова виставка «Книга-фест – 2018» та Всеукраїнський літературний конкурс малої прози ім. І. Чендея – в Ужгороді; II Книжковий фестиваль «Kharkiv BookFest» – у Харкові; Фестиваль «VinBookFest» – у Вінниці; XII Обласний конкурс «Краща миколаївська книга» – у Миколаєві; XI Дитячий форум – у Львові.

До Дня працівників видавництв, поліграфії і книгорозповсюдження (остання субота травня) присуджено *премію Президента України «Українська книжка року»*. Її лауреатами стали: у номінації «За вагомий внесок у розвиток українознавства» – книжкове видання «Євангеліє Бучацьке XII–XIII ст.» Д. Степовика; у номінації «За сприяння у вихованні підростаючого покоління» – «Шалахмонеси. Вірші для дітей» Г. Фальковича; у номінації «За видатні досягнення у галузі художньої літератури» – «Моя Друга світова: роман-хроніка в голосах» М. Жулинського.

У Національному музеї літератури України 4 травня вручено премію Київської організації НСПУ «*Літературні відкриття року*» за найкраще дебютне

видання 2017 року в прозі. Першу премію отримала О. Щирба за книгу оповідань «Стежка в долонях».

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

За підтримки Міністерства культури України та Київської міської держадміністрації 5–11 травня уперше в Києві пройшов *Міжнародний етнічний культурний фестиваль «Традиції. Емоції. Життя»*, завдання якого – зберегти традиції корінних народів й етнічних спільнот України, ознайомити українців з їхніми культурними традиціями та народними ремеслами. У заході взяли участь українські та кримськотатарські художні колективи. Відзначено традиційне свято кримськотатарського народу «Хидирлез», відбулися виступи творчих колективів та співаків, майстер-класи, інтерактивні розваги для дітей, виставки живопису та книг, етно-ярмарок тощо. Організатори фестивалю – МБФ «Небесна Сотня», ГО Родина «Небесної Сотні», БО «Фонд Культурної Спадщини».

За участі 75 аматорських театральних колективів та майже 1000 акторів з 36 міст України 12–14 травня у Києві пройшов *II Фестиваль українського аматорського театру «День театру»*. Було показано 80 вистав на сценах 6 столичних театрів: Національного академічного драматичного ім. І. Франка, Київського академічного Молодого, ТЮГу, Київського академічного «Театру на Липках», Київського «Золоті Ворота», Українського малого драматичного і Художньо-концертного центру ім. І. Козловського Національної оперети України. Фестиваль відбувся за підтримки Національної спілки театральних діячів України та Департаменту культури Київської міської ради.

Діти та молодь з усієї України з'їхались 19 травня на *I Київський фестиваль вуличних культур «Безмежність вулиць»*, який відбувся у столиці в форматі «рівний рівному». Ініціатор заходу – ГО «Фундація активної молоді України». Проведення фестивалю сприятиме популяризації здорового способу життя та активному відпочинку молоді. У програмі заходу – сім стихій вуличного спорту та змагання, шоу-програми, креативні фотозони, майстер-класи, музичні виступи, смачні фуд-корти та багато іншого.

У Львові з 14 по 20 травня тривав *I Міжнародний фестиваль співаної поезії «Lviv Music & Poetry Week»*. Упродовж тижня літератори і барди зустрічалися з школярами та студентами різних районів Львівщини та самого Львова. У бібліотеках і арт-центрі «Дзига» відбувалися музичні і поетичні батли. У рамках фестивалю у Львівському музеї етнографії художники відкрили виставку книжкової графіки.

35 аматорських хорових колективів з Вінницької, Дніпропетровської, Запорізької, Кіровоградської, Полтавської, Херсонської та Чернігівської областей взяли участь у *XXVII Всеукраїнському фестивалі-конкурсі вокально-хорового мистецтва «Калиновий спів»*, що пройшов 19 травня в обласній філармонії Кропивницького. У рамках заходу відбулася виставка майстрів декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва «Калиновий розмай».

6 травня у Білій Церкві Київської області нагороджено переможців *II Дитячого літературного конкурсу «ПероДактиль»*, який розпочався у вересні минулого року і проходив у 2 етапи. Було подано понад 400 заявок від школярів з усіх регіонів України, окрім Криму. Після Київської друге місце за кількістю учасників посіла Донецька область. Переможцями стали 18 дітей. Зокрема, першу премію у вікових категоріях 8–10, 11–13, 14–16 років відповідно отримали: у номінації «Поезія» – А. Перемітчик, А. Зубач, А. Рябенко; у номінації «Проза» – М. Карашівська, П. Тендітна, А. Вороніна.

Крім того, юні таланти брали участь в *інших фестивалях та конкурсах*: міжнародних: XIII дитячому народної хореографії «Барвінкове кружало» – у Вінниці; IX «Квітуча країна» – в Умані Черкаської області; III дитячому мистецькому «Irpin Kids Fest» – в Ірпені Київської області; Всеукраїнському учнівському літературно-мистецькому «Стежками Каменяра» – у Києві; XVII Відкритому традиційної народної культури «Крокове коло» для дітей та молоді – у Харкові; Мистецькому «Садок вишневий коло хати» – у Городищі на Черкащині та ін.

В Україні *запрацювала соціальна мережа для дітей-музикантів віком від 5 років до 21 року – Mashamusic.org*. Її засновник – Благодійний фонд оперної співачки М. Максакової. На Mashamusic.org триває постійний конкурс-прослуховування дітей, переможці якого отримують доступ до додаткової функції соцмережі «Фондувати» для пошуку меценатів, які зможуть підтримати їхню творчість.

На початку травня на території Національного музею народної архітектури та побуту України пройшов традиційний *Весняний ярмарок народного мистецтва*, а 19–20 травня на Контрактовій площі столиці – *«Великий подільський ярмарок „Київські Контракти“*». На них можна було придбати хенд-мейд продукцію українських майстрів, познайомитися з традиційними ремеслами українців, відвідати майстер-класи з різних напрямів народної та сучасної творчості, послухати музику тощо.

За ініціативи Міністерства культури України 30 травня у Києві відбувся *круглий стіл з креативних індустрій «Create.Ukraine» на тему «Народні художні промисли»*. Участь у ньому, окрім представників міністерства, взяли народні майстри за певними напрямками, очільники культурних установ, представники міжнародних проектів з розвитку підприємницької діяльності у сфері культури. Обговорено низку актуальних питань щодо сучасного стану, проблем та перспектив розвитку народних художніх промислів в Україні та концепції Державної цільової програми з розвитку народних художніх промислів.

У Миколаївському обласному краєзнавчому музеї 15 травня відбувся *II Обласний семінар «Символіка родинних оберегів»*, у якому взяли участь більш як 50 керівників студій і колективів з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва практично з усієї Миколаївщини. У програмі заходу –

тематичні інформаційні огляди, зустрічі з майстрами, різні майстер-класи, міні-виставки творів декоративно-вжиткового мистецтва майстрів області.

Наприкінці травня в Національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному відбувся цикл вернісажів творчості митців-ювілярів. Представлено роботи художників-керамістів різних років з фондової колекції Музею-заповідника: Л. Бережненко із Запоріжжя, Г. Міміношвілі з Києва, Т. Потапенко зі Львова та О. Мірошниченка з Кочетка Харківської області. Крім того, *експонувалися виставки майстрів народної творчості*: у містечку Затурці на Волині в рамках V Фестивалю народного мистецтва «Над Королівським шляхом»; у фортечній галереї «Бастіон» Івано-Франківської області – XVII Міжнародна «Орнаментальне ковальство»; у Черкаському обласному художньому музеї – авторських ляльок Д. Жук під назвою «Wonderland» та ін.

Матеріал підготувала **Соломка В. А.**, провідний редактор
відділу наукового аналізу й узагальнення інформації
Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,37. Б/т. Зам. 64. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12